

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Кафедра логопедії та спеціальної психології

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ПРОБЛЕМИ
ЛОГОПЕДИЧНОЇ КОРЕКЦІЇ**

**підготовки здобувачів ступеня вищої
освіти магістра
(назва рівня вищої освіти)**

**спеціальності 016 Спеціальна освіта
(шифр і назва спеціальності)**

Слов'янськ – 2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ ЛОГОПЕДІЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ДВНЗ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ».

УКЛАДАЧІ ПРОГРАМИ:

Сильченко В.В. – канд. пед. наук, доцент кафедри логопедії та спеціальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мамічева О.В. – доктор психол. наук, проф. кафедри логопедії та спеціальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Кузнецова Т.Г. – канд. пед. наук, доцент, в.о. зав. каф. корекційної педагогіки «Донбаський державний педагогічний університет»

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»;

«17» лютого 2016 року

Протокол № 2

Перший проректор _____ Набока О.Г.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Сучасний стан розвитку проблеми логопедичної корекції» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є стан розвитку проблеми логопедичної корекції мовленнєвих порушень на сучасному рівні розвитку логопедії.

Міждисциплінарні зв'язки: «Логопедія», «Методика викладання рідної мови у спеціальних закладах», «Невропатологія», «ОЗСДП», «Дошкільна психопедагогіка з методикою навчання», «Психолого-педагогічна діагностика», «Спеціальна психодіагностика», «Логопсихологія».

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Характеристика сучасної класифікації та порушень мовлення при ФФН та ЗНМ.
2. Системні порушення мовлення.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасний стан розвитку логопедичної корекції» є наступне: набуття фундаментальних фахових знань про мовленнєві порушення та їх корекцію на сучасному рівні у осіб різної вікової категорії; оволодіння теоретичними знаннями теоретичними та практичними знаннями про особливості корекції вищезначених видів логопатій згідно останніх здобутків у галузі логопедії як науки.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Сучасний стан розвитку проблеми логопедичної корекції» є: визначення особливостей корекційної роботи при порушеннях фонетико-фонематичної будови мовлення, загальному недорозвиненні мовлення, системних порушеннях мовлення, порушеннях темпо-ритмічної сторони мовлення, порушеннях письмального мовлення, затримці психічного розвитку, проявів

мовленнєвих порушень у дітей із розумовою відсталістю; навчити визначати специфіку корекції порушень мовлення при різних видах логопатій; сформувати практичні навички логопедичної роботи різних сторін мовлення при вищезначених видах мовленнєвої патології.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- соціокультурна компетентність – здатність до особистісної й професійної самоактуалізації і самореалізації у спеціальній школі на засадах високої світоглядно-методологічної культури; цілісного осягнення генезиса освіти; національних та європейських концепцій філософії освіти, готовність до встановлення співвідношення ролі логопедії з методикою викладання як науки.

- інформаційна компетентність – здатність до пошуку, обробки й використання інформації щодо методики викладання сучасного стану розвитку проблеми логопедичної корекції, здатність до розв'язання психолого-педагогічних проблем у професійній діяльності в умовах сучасної спеціальної освіти; здатність використовувати сучасні мультимедійні та мережеві технології, ресурси Інтернет для забезпечення дистанційної форми навчання у ВНЗ; готовність розвитку у здобувачів навичок критичного мислення; здатність орієнтування у потоці наукової інформації; готовність до введення нормативно-звітної документації ВНЗ на електронних носіях; здійснення наукових досліджень у спеціальній школі для насичення навчального процесу; готовність застосовувати відповідну методологію для досягнення результатів і обґрунтування висновків.

- комунікативна компетентність – забезпечення прямого і зворотнього зв'язку з вихованцями спеціальної школи, студентами, науково-практичними працівниками; здатність правильно, логічно будувати висловлювання, володіти навичками презентацій результатів роботи; готовність до

ефективної комунікації та представлення комплексної інформації з методики викладання логопедії на досконалому рівні.

- здоров'язбережувальна компетентність – готовність майбутнього фахівця або викладача до організації здоров'язберігаючого простору навчального закладу на основі здоров'язбережувальних умінь і навичок; готовність оцінювати та коректувати безпеку педагогічного процесу в освоєнні навчання освітньої спеціальної галузі, забезпечувати заходи з охорони праці в процесі роботи за фахом, виявляти джерела небезпечних явищ, професійних захворювань; здатність проводити інструктаж з техніки безпеки на робочому місці, поліпшувати умови праці, відповідати за колективну та власну безпеку.

- акмеологічна компетентність – здатність вільно орієнтуватися в теоретико-практичних аспектах логопедії, критеріях та рівнях професіоналізму викладача ВНЗ; спроможність ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією власної професійної діяльності, оцінювати процес і результати діяльності осіб з особливими потребами та (або) студентів, їх потенційні можливості, готовність майбутнього фахівця із спеціальної освіти та викладача до постійного вдосконалення, мотивації високих досягнень, професійних результатів; здатність до креативного мислення, яке дозволяє зрозуміти та розв'язати логопедичні проблеми; готовність до реалізації дослідно-експериментальної та дослідницької роботи у сфері логопедії, апробації та представлення результатів у публікаціях.

спеціальні:

- психолого-педагогічна компетентність – здатність навчати та виховувати майбутнього фахівця зі спеціальної освіти на основі глибокого усвідомлення сутності навчально-виховного процесу як управління розвитком особистості, знання специфіки навчально-виховного процесу як системи, її функціональних та структурних компонентів щодо сучасних технологій логопедичної корекції; готовність до реалізації різних підходів до організації сучасної лекції та семінарсько-практичних занять з логопедії;

застосування засобів педагогічної майстерності викладача ВНЗ; здатність до аналізу та наукової інтерпретації основних напрямів і завдань виховання у вищому навчальному педагогічному закладі, до використання форм, методів та засобів виховної діяльності у ВНЗ; усвідомлення змісту роботи, обов'язків та вимог до сучасного викладача; готовність розробляти й реалізовувати форми гуманізації психолого-педагогічного процесу у вищій школі; здатність до визначення критеріїв і показників вихованості студентів; здатність визначати шляхи формування авторитету викладача, усвідомлювати роль студентської академічної групи та самоврядування у вихованні студентів;

- методична компетентність – готовність до аналізу , узагальнення й комплексного поєднання традиційних та інноваційних технологій навчання логопедичної корекції; застосовувати в практичній діяльності знання з інтегрованих , особистісно-орієнтованих, розвивальних технологій, здатність до аналізу спеціальної літератури з проблем корекції порушень мовлення; впровадження методики логопедичної роботи; розробляти НМК навчальної дисципліни, методичні рекомендації, мультимедійний супровід до різних форм занять; здатність здійснювати самостійну наукову роботу, користуватися сучасними методами навчання.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 252 години /7 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Характеристика сучасної класифікації та порушень мовлення при ФФН та ЗНМ

Тема 1. Класифікація мовленнєвих порушень

Сучасний стан вивчення проблеми класифікації мовленнєвих порушень. Диференціація мовленнєвих дефектів за клініко-педагогічною класифікацією. Комплектування груп логопатів за психолого-педагогічною класифікацією.

Тема 2. Порушення фонетико-фонематичної будови мовлення

Сучасний стан розвитку проблеми функціональної дислалії, її видів, постановки діагнозу при органічній дислалії. Значення ранньої діагностики ринолалії, її форм, встановлення логопедичних діагнозів, напрямків логопедичної роботи при різних видах ринолалії. Діагностика дітей з різними видами дизартрій. Обстеження дитини з дизартрією у ранньому віці. Логопедичний висновок при обстеженні дітей з дизартрією. Поглиблене обстеження дітей із стертою формою дизартрії (вивчення стану звуковимови, фонематичного слуху, просодичної сторони мовлення, артикуляційної, дрібної та загальної моторики, психологічних особливостей, аналіз результатів). Логоп. висновок про стан мовлення дітей з порушеннями усної та писемної мови.

Тема 3. Загальне недорозвинення мовлення

Особливості обстеження дітей з ЗНМ (вивчення анкетних та анамнестичних даних, раннього розвитку захворювань, раннього мовленнєвого розвитку, не мовленнєвих психічних функцій, звуковимови, анатомічної будови артикуляційного апарату, мовної моторики, динамічної сторони мовлення, фонематичного сприймання, розуміння мови). Логопедичний висновок про стан мовлення у дітей з порушеннями усної та писемної мови. Напрямки роботи при різних формах порушень писемного мовлення.

Змістовий модуль 2.

Системні порушення мовлення.

Тема 4. Системі порушення мовлення

Сучасний стан вивчення проблеми алалії, її видів (моторної, сенсорної, змішаної). Сучасні підходи до корекції різних форм алалії. Методичні рекомендації подолання фонематичного та лексико-граматичного недорозвинення у дітей з алалією. Планування логопедичної роботи при різних видах алалії.

Сучасний стан проблеми афазії, її класифікації, напрямки логопедичної корекції.

Тема 5. Порушення темпо-ритмічної сторони мовлення

Особливості обстеження заїкуватих дітей (психомоторного розвитку, стану мовлення, моторних функцій, симптоматики заїкання, рецидивів заїкання, стану письма, читання).

Логопедичний висновок про діагноз заїкання при ускладнених видах цього порушення.

Тема 6. Порушення письмового мовлення

Сучасні вимоги до обстеження дітей з порушеннями письма та читання. Вивчення анамнестичних даних, стану звуковимови, звукоскладової структури, особливостей ручної та мовної моторики, слухової функції та фонематичного слуху, лексико-граматичної будови мовлення, мовнорухових функцій, зорово-просторових функцій, процесу письма та читання.

Логопедичний висновок при порушеннях письмового мовлення у дітей. Особливості обстеження молодших школярів з дизорфографією.

Тема 7. Затримка психічного розвитку

Особливості обстеження та діагностика дітей з ЗПР (вивчення висновку МПК, анамнестичних даних раннього психомоторного розвитку, мовного анамнезу; психолого-педагогічне обстеження дітей (інтелекту, пам'яті, мислення), особливостей мовлення, елементарних математичних уявлень, конструктивної діяльності, емоційно-вольової сфери).

Система логопедичної корекції дітей з ЗПР.

Тема 8. Діти з розумовою відсталістю

Сучасний стан вивчення мови розумово відсталих дітей. Логопедичне обстеження розумово відсталих дітей дошкільного та шкільного віку, їх діагностика.

3. Рекомендована література

1. Блінова В. В. Дидактичний матеріал для подолання вад письма у дітей / В. В. Блінова., С. В. Коноваленко / - К. : Благовіст , 2004 . – 196 с.

2. Богуш А. М. Мовленнева готовність старших дошкільників до навчання у школі / А. М. Богуш, Н. Є. Шиліна / – Одеса : ПНЦ АПН Україна, 2003. – 335 с .
3. Бондар В. І. Проблеми корекційного навчання у спеціальній педагогіці / В. І. Бондар / Навч. посіб. – К. : Наш час, 2005 . – 176 с.
4. Лалаева Р. И. Логопедическая работа в коррекционных классах / Р. И. Лалаева / методическое пособие для логопеда – М. : ВЛАДОС, 2004. – 223 с.
5. Лалаева Р. И. Диагностика и коррекция нарушений чтения и письма у младших школьников / Р. И. Лалаева, Л. В. Венедиктова / – С. - Пб. : СОЮЗ, 2001. – 220 с.
6. Поварова А. И. Практикум для заикающихся / А. И. Поварова / – С. - Пб. : СОЮЗ, 2000. – 128 с.
7. Селиверстов В. И. Заикание у детей / В. И. Селиверстов / – М. :ВЛАДОС. – 2000. – 208 с.
8. Триггер Р. Д. Дети с задержкой психического развития / Р. Д. Триггер, Ю. А. Костенкова / – М. : ВЛАДОС, 2004. – 98 с.
9. Шеремет М. К. Логопедія (третья часть) / М. К. Шеремет / підручник, друге видання, перероблене та доповнене – К. : видавничій дім «слово», 2010. - 672 с.
10. Шеремет М. К. Логопедія / М. К. Шеремет / підручник, третє видання, перероблене та доповнене – К. : Слово, 2014. – 672 с.
11. Шеремет М. К. Логопедія (корекційна робота при дислалії) / М. К. Шеремет., О. В. Ревуцька / Навч. посіб. – К. НПУ ім. Драгоманова, 2009. – 160 с.
12. Шеремет М. К. Хрестоматія з логопедії / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко / Навч. посіб. – К. : КНТ, 2006. – 360 с.

4. Форма підсумкового контролю результатів навчання –
екзамен.

5. Засоби діагностики результатів навчання –

контрольні роботи